

PARTICULARITĂȚI ALE PLANIFICĂRII OPERAȚIONALE A ACȚIUNILOR ÎN SPAȚIUL FLUVIO-MARITIM AL ROMÂNIEI

Iulian-Dan ICHIM

Autoritatea Navală Tulcea

Planificarea operațională a acțiunilor specifice spațiului fluvio-maritim pentru gestionarea situațiilor de criză majoră se desfășoară conform procedurilor NATO privind managementul crizelor.

Planificarea judicioasă a acțiunilor de răspuns la criză se bazează pe stabilirea condițiilor decisive care asigură un raport optim între obiective și misiuni.

Condițiile decisive sunt îndeplinite prin realizarea efectelor de sprijin, acestea fiind secvențe ale unui obiectiv strategic sau operativ.

Cuvinte cheie: planificare operațională; managementul crizelor; plan de operații; condiții decisive, efecte de sprijin.

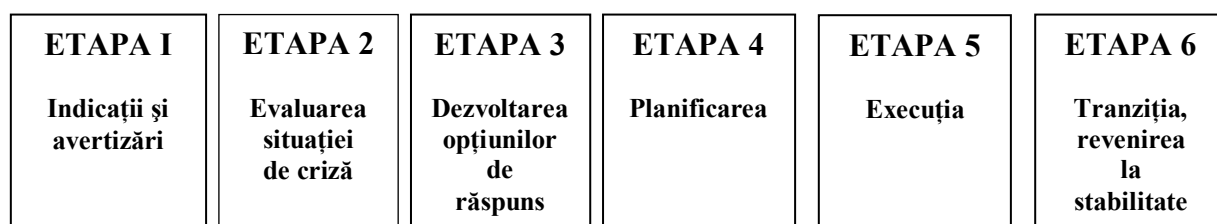
Acțiunile militare desfășurate în spațiul fluvio-maritim al României presupun în special răspunsul structurilor interinstituționale care compun sistemul integrat de promovare și apărare a intereselor naționale la o situație de criză sau participarea grupării de forțe întrunite multinaționale la un conflict armat.

Procesul de planificare operațională ca răspuns la o situație de criză este în general același ca și pentru operațiile clasice, totuși, caracterul special al acestor operații își pune amprenta și în acest domeniu. Una dintre problemele specifice este interoperabilitatea forțelor participante. În opinia noastră planificarea este faza cea mai importantă și mai sensibilă din întregul proces prin care o operație este aprobată, pregătită și desfășurată. În același timp, opinăm că activitățile de planificare privind intervenția în situația unei crize majore pe teritoriul național sau a unui conflict armat local sau regional, trebuie să fie în concordanță cu concepția NATO privind managementul crizelor, în vederea creșterii interoperabilității și eficientizării intervenției. Analizând etapele procesului de management al crizelor¹ care sunt prezentate

---

¹ AJP 3 B, 2010 Cap. 4, p. 65.

în Fig. 1, ne propunem să dezvoltăm un algoritm al procesului de planificare, specific acțiunilor desfășurate în spațiul fluvio-maritim al României.

Fig. 1 Etapele procesului de management al crizelor în NATO

1. În prima etapă – *Indicații și avertizări* – subsistemul de comandă și control și structurile interinstituționale de informații din cadrul sistemului integrat de promovare și apărare a intereselor de securitate monitorizează o potențială zonă de criză, iar structura politico-militară trebuie informată atunci când există o nouă evaluare de avertizare sau au intervenit modificări în această avertizare. Odată informată structura politico-militară are trei opțiuni de urmat: să nu ia nicio măsură; să solicite informații ulterioare, sau să accepte și să rețină avertizările ca fiind serioase și să orienteze structurile corespunzătoare la nivel strategic, operativ și tactic să analizeze situația.

2. *Evaluarea asupra dezvoltării situației de criză* – componenta politico-militară direcționează structurile abilitate pentru a analiza și evalua situația militară, socială, politică, economică a evoluției crizei, în vederea unui posibil răspuns interinstituționalizat. După ce evaluarea este prezentată, nivelul politico-militar poate urma două opțiuni: să nu ia nicio măsură sau să ordone structurilor interinstituționale de management al crizelor să dezvolte posibilele opțiuni de răspuns.

3. *Dezvoltarea opțiunilor de răspuns* recomandate are scopul de a orienta decizia în procesul de analiză politico-militară a situației, incluzând analiza militară strategică. În acest sens, opțiunile de răspuns vizează interferarea activităților desfășurate de componenta politico-militară împreună cu Centrul național Militar de Comandă.

4. – 5. *Planificarea și execuția deciziilor* nivelului politico-militar – strategia de răspuns a structurilor interinstituționale, starea finală dorită, precum și misiunile cuprinse în directiva de inițiere vor fi transpuse într-un plan de operații. După aprobare, acest plan de operații va fi executat, implementat și monitorizat de către componentele sistemului prin structurile abilitate.

6. *De-escaladarea și revenirea la stabilitate*² – această etapă de stingere a crizei și revenirea la stabilitate este posibil a fi atinsă în momentul în care obiectivul și starea finală au fost îndeplinite.

² Grupul de lucru NATO pentru „managementul crizelor” – 2008, secțiunea a 2-a, *Terminarea crizei și conflictului*.

Procesul de planificare pe care vi-l propunem este unul de tip interinstituțional integrat și trebuie privit în contextul existenței unui sistem de instruire întrunit. În acest sens, componentele de comandă ale tuturor forțelor participante trebuie să folosească procesele acestui sistem pentru a dezvolta programe de instruire, a planifica, executa și evalua instruirea pe baza sarcinilor esențiale pentru îndeplinirea misiunii.

După cum bine se poate observa, caracterul întrunit al acțiunilor militare se manifestă la toate nivelurile artei militare. Ceea ce dorim să accentuăm este faptul că procesul de planificare este dinamic și întotdeauna direcționat de către comandant. Chiar dacă statul major îl asistă pe comandantul forței întrunite, în ultimă instanță rezultatul final al planificării (OPLAN-ul) este al comandantului și el direcționează procesul de elaborare al acestuia.

Esența acestei relaționări se bazează pe recunoașterea faptului că planificarea este o activitate mentală, sprijinită, dar nu condusă, prin intermediul unor procese. De altfel, fiecare operație are un context unic, o dimensiune și o combinație de acțiuni militare și nemilitare, toate urmărind un scop comun: a transpune intențiile strategice în acțiuni tactice.

Planificarea ca răspuns la o situație de criză majoră se adresează, în principal, următoarelor trei întrebări: care sunt caracteristicile situației curente?, cum ar putea arăta cea mai favorabilă situație în viitor?, care este abordarea comandantului în ceea ce privește schimbarea?

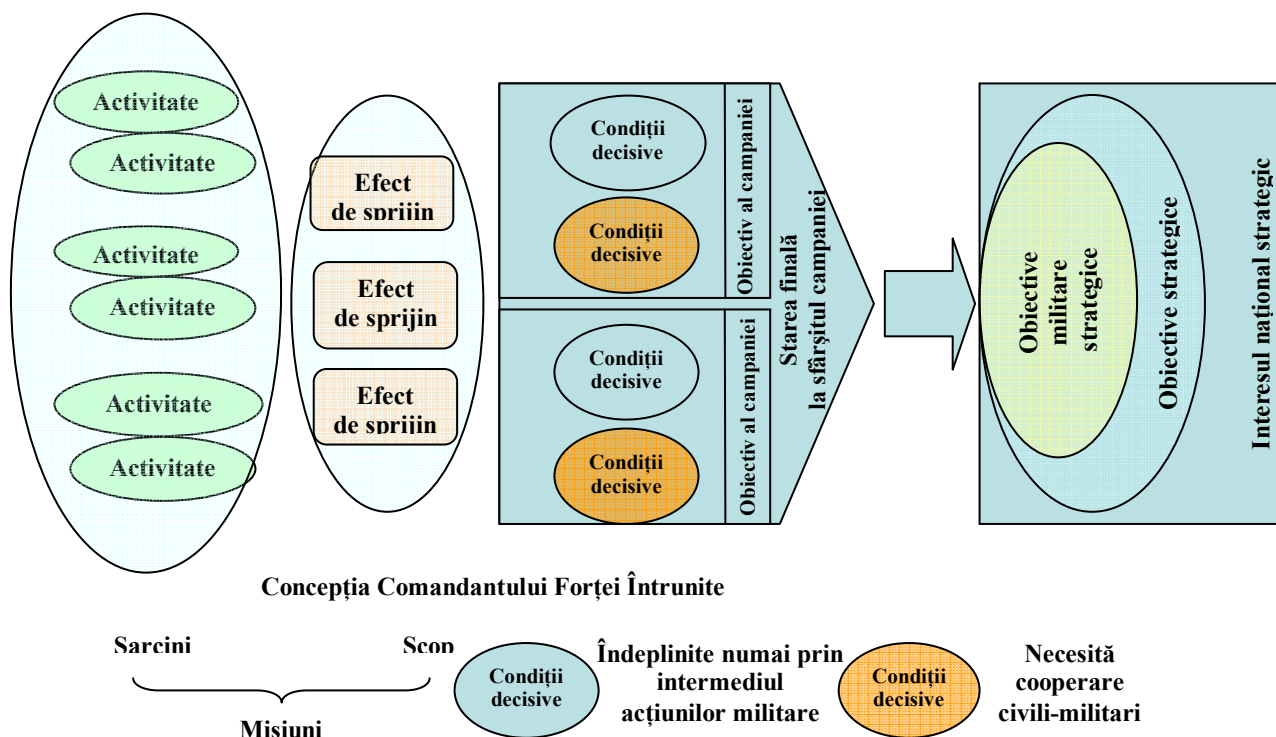

Fig. 2 Relația dintre planificarea la nivel operativ și planificarea la nivel strategic

Așa cum am precizat anterior, în esență, o *condiție decisivă* reprezintă o combinație specifică de circumstanțe considerate necesare pentru îndeplinirea obiectivelor unei intervenții eficiente. Ele ar trebui să reflecte interdependența dintre condițiile decisive individuale și relațiile din cadrul fiecărei condiții, dintre centrele de greutate și obiectivele acțiunii.

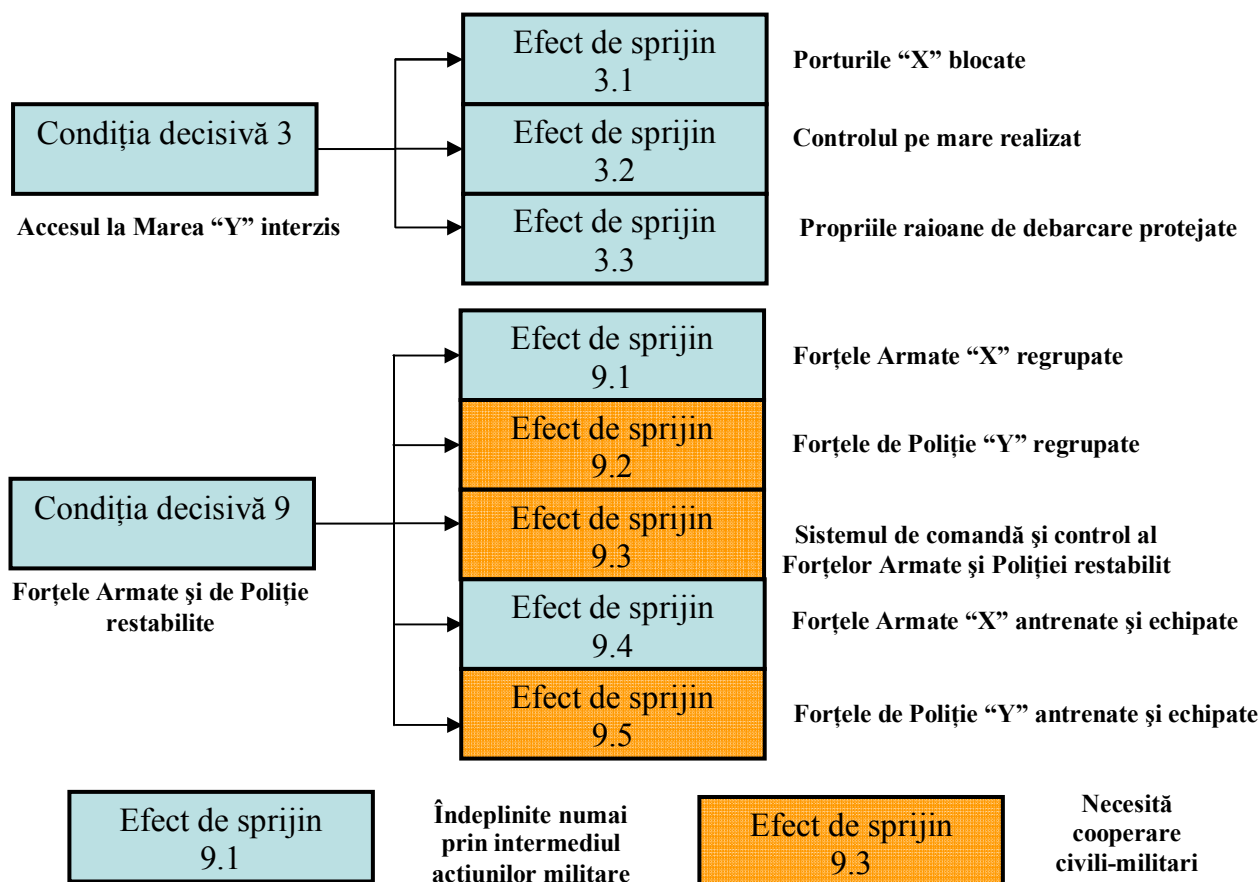
Condițiile decisive sunt:

- precondiții pentru îndeplinirea obiectivelor și, în mod implicit, pentru atingerea stării finale dorite;
- exprimate prin folosirea unor verbe la participiu, în scopul canalizării atenției asupra rezultatelor și nu asupra activităților.

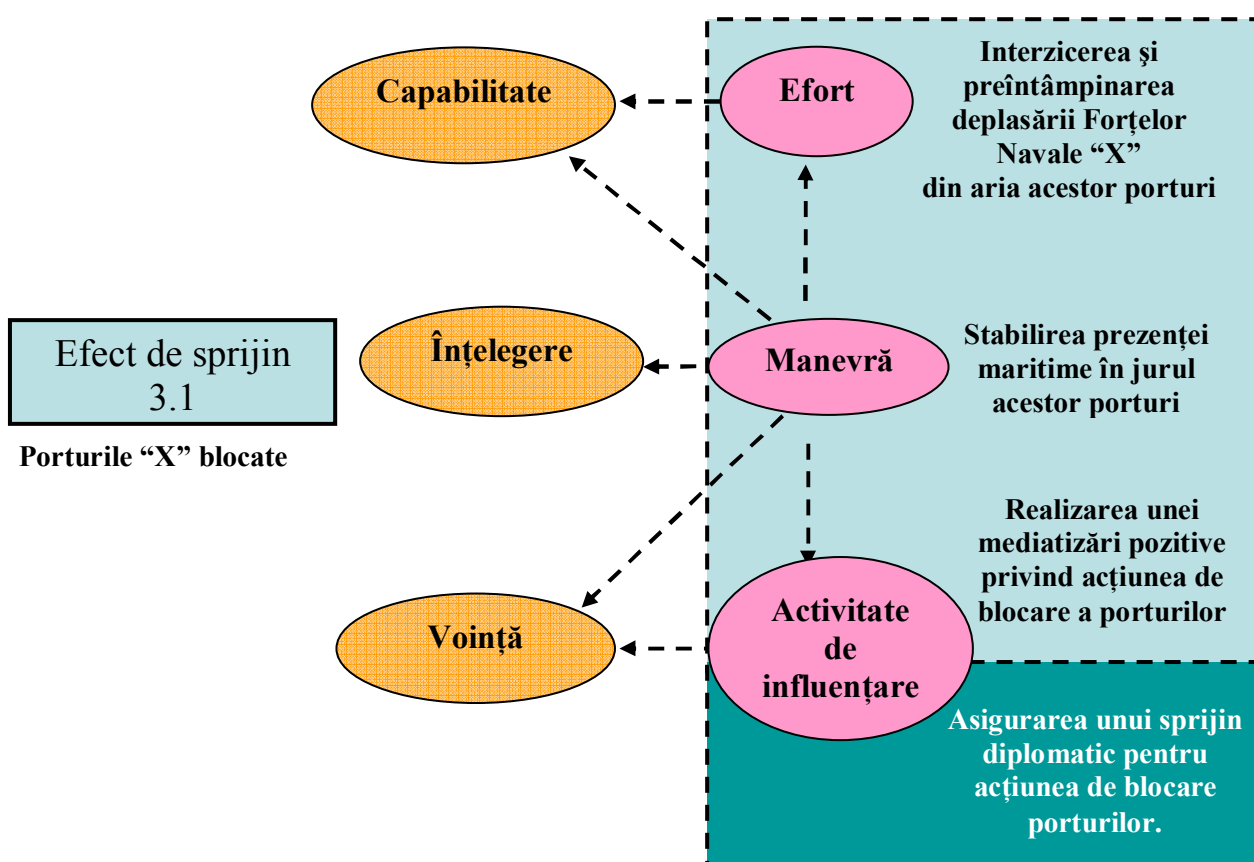
Spre exemplu, structura interinstituțională de răspuns la criză poate identifica o capacitate militară sau nemilitară efectivă indigenă ca o condiție decisivă care concură la atingerea unui obiectiv al soluționării situației create.

Condițiile decisive sunt derivate din analiza descrescătoare a obiectivelor unei intervenții. Ele sunt îndeplinite prin realizarea efectelor de sprijin necesare pentru fiecare dintre acestea. În acest sens, activitățile trebuie conduse astfel încât aceste efecte să fie realizate. Ceea ce trebuie reținut este faptul că nu întotdeauna se obțin efectele de sprijin dorite, de aceea trebuie avute în vedere și efectele nedorite.

Întotdeauna efectele de sprijin decurg din condițiile decisive, așa cum exemplificăm mai jos.

Principiul descentralizării comenzii și controlului (*Mission Command*) prin care comandanții asigură subordonaților libertatea de acțiune necesară luării unor decizii oportune în cazul apariției unor situații neprevăzute în OPLAN/OPORD, pentru exploatarea oportunităților sau pentru contracararea acțiunilor adversarului, recunoaște faptul că foarte rar evenimentele se succed în concordanță cu planul inițial și în timp ce operațiile militare sunt conduse pentru îndeplinirea unor efecte specifice, experiența, intuiția și arta operațională rămân primordiale. Acțiunile de tip integrat (întrunit) asigură cadrul general pentru concentrarea efortului de răspuns, direcționarea activităților și manevrei pentru îndeplinirea efectelor de sprijin.

Desfășurarea unui proces complet de planificare întrunită presupune parcurgerea mai multor pași și secvențe specifice în cadrul acestora, intrările pentru fiecare secvență reprezentând rezultatele obținute anterior.

Planificarea acțiunilor în spațiul fluvio-maritim al României în situația existenței unei crize majore are la bază etapele procesului prezentate anterior. Din această abordare trebuie reținute următoarele elemente specifice:

- acțiunile de răspuns au la bază directiva de inițiere elaborată de structura politico-militară;
- planul de operații cuprinde paragrafele standardizate cu problemele privind managementul crizei;

- misiunile structurilor de intervenție au caracter interinstituțional, integrat, întrunit, iar în unele situații și multinațional;
- planificarea judicioasă a acțiunilor de răspuns la criză se bazează pe stabilirea condițiilor decisive care asigură un raport optim între obiective și misiuni;
- condițiile decisive sunt îndeplinite prin realizarea efectelor de sprijin, acestea fiind secvențe ale unui obiectiv strategic sau operativ.

În concluzie, apreciem faptul că planificarea operațională a acțiunilor în spațiul fluvio-maritim al României trebuie să respecte procedurile NATO de management al crizelor, iar structurile de răspuns participante să asigure îndeplinirea condițiilor decisive prin realizarea efectelor de sprijin.

BIBLIOGRAFIE

Manualul de planificare a operațiilor, București, 2011.

Marinescu Cornel, *Apărarea intereselor României la Dunăre*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2007.

Colectiv de autori, *Interesele de securitate ale României în zona extinsă a Mării Negre*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2009.